

Universita Karlova
FILOSOFICKÁ FAKULTA
STŘEDISKO IBERO-AMERICKÝCH STUDIÍ

HYBERNSKÁ 3, PRAHA 1
Tel: 221619514, fax: 221619528, e-mail: josef.opatrný@ff.cuni.cz

Posudek školitele:

Lucia Majlátová nastoupila do doktorského studia s jasným vědomím potíží, jež ji mohou při psaní disertaci čekat. Zvolila si totiž téma, jehož se dotýkala už ve své diplomové práci, kde se zabývala dílem Norberta Frýda ve vztahu k Mexiku. Zнала přirozeně nejen Frýdovy texty, ale i část dokumentace Archivu Ministerstva zahraničních věcí z období Frýdova působení ve funkci kulturního rady na československém zastupitelském úřadu v Mexiku a počítala s důkladným studiem materiálů tohoto archivu, stejně jako Národního archivu a Archivu bezpečnostních složek. Protože se chtěla zabývat také vztahy Československa se státy střední Ameriky, požádala hned na počátku studia o grant, který by jí umožnil cestu do regionu a výzkum v místních archivech. Mohla tak studovat v Národním archivu v Kostarice, Archivu Ministerstva zahraničních věcí Kostariky, Archivu Ministerstva zahraničních věcí Guatemaly, Archivu Ministerstva zahraničních věcí Hondurasu a Archivu Ministerstva zahraničních věcí Nicaraguy.

Před odjezdem do Střední Ameriky splnila v termínu všechny části svého studijního plánu. Při zkouškách vesměs prokazovala na jedné straně svůj velký zájem především o problémy moderních dějin Latinské Ameriky v jejich kulturních aspektech, přičemž ovšem bylo evidentní, že jejím velkým zájmem jsou i vztahy regionu k jiným částem světa. Také proto byla schopna nazírat širší rámec proměn latinskoamerické reality v druhé polovině dvacátého století, kdy bylo v oblasti možné sledovat jak prohlubování krize v zemích zasažených občanskou válkou, tak pokusy relativně stabilních zemí dosáhnout zastavení bojů. Bylo přitom patrné, že adeptka nevychází pouze ze znalosti sekundární literatury, jak faktografické tak teoretické, ale také ze zkušenosti s prací s archivním materiálem.

Jedinou částí studijního plánu, jíž doktorandka nesplnila podle plánu, bylo odevzdání disertační práce *Checoslovaquia, México y América Central 1945-1989*. Částečně byla příčinou doktorandčina práce na grantu Ministerstva zahraničních věcí, jehož řešitel a spoluřešitelé se zabývali problematikou československo-latinskoamerických vztahů v období studenté války (Výsledek v knižní podobě vychází ve Vydavatelství Karolinum v těchto dnech, srov. Josef Opatrný, Michal Zourek, Lucia Majlátová, Matyáš Pelant, *Relaciones entre Checoslovaquia y América Latina 1945-1989 en los materiales de los archivos checos* (=Supplementum de IAP, 38), 2015). Na jedné straně tento fakt sice zbrzdil práce na disertaci, na druhé straně diskuse nad grantovým projektem umožnily doktorandce seznámení se širšími souvislostmi vztahů mezi Prahou a zeměmi střední Ameriky i Mexikem.

Tento širší pohled jí zprostředkovaly také koncepční materiály MZV projednávané kolegiem ministra od poloviny padesátých let (fond Porady kolegia 1953-1989), kde pravidelně figurovalo Mexiko společně s Argentinou a Brazílií jako objekt zvláštního zájmu československé diplomacie. Všechny tyto státy pak částečně ustoupily do pozadí až po roce 1959 v souvislosti s nástupem Castrova režimu na Kubě. Do podobného postavení jako Kuba se potom celkem očekávaně dostala po vítězství Sandinistů Nikaragua, kde zase hrály v sympatiích pražské vlády vůči novému režimu v Manague především politické důvody a ideologická orientace, což Majlátová přesvědčivě ukazuje v příslušné kapitole svojí disertace.

Zajímavými dokumenty, které ukazovaly jeden z kořenů zájmu Československa o Mexiko, byly zprávy československé rozvědky. Podle nich hodnotila československá (a sovětská) tajná služba Mexiko také z hlediska operací proti Spojeným státům. Majlátová věnovala přirozeně pozornost i této problematice a její studium dokumentů v Archivu bezpečnostních složek k této otázce přineslo v tomto ohledu zcela nové poznatky. Podobné konstatování platí o informaci k pražskému pobytu Roque Daltona, jemuž věnovala Majlátová jednu z příloh.

V celém textu pak autorka sledovala s různým důrazem, daným rozsahem materiálu politické, hospodářské i kulturní vztahy mezi jednotlivými zeměmi regionu a Československem. Snažila se přitom sice využít i materiálů z latinskoamerických archivů, kde však byly její možnosti vzhledem k jejich minimálnímu či žádnému uspořádání dokumentů značně limitovány. Přesto se jí však podařilo napsat práci, která je nejen nesporným přínosem pro studium problematiky vztahů Československa a Mexika, Salvadoru, Hondurasu, Kostariky a Nikaraguy v období studené války v konkrétních případech, ale příspěvkem k bádání mezi Československem a celým regionem.

Odevzdáním disertační práce splnila Lucia Majlátová všechny povinnosti vyplývající ze zákona i příslušných předpisů v oblasti doktorského studia.

Závěrem pak konstatuji, že práce plní všechny standardní požadavky kladené na doktorskou disertaci, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji klasifikaci: prospěla.

V Praze, 30. března 2015.

Prof. dr. Josef Opatrný